

העתיזן דר' דוד פסיג מדווח מסיליקון וואדי

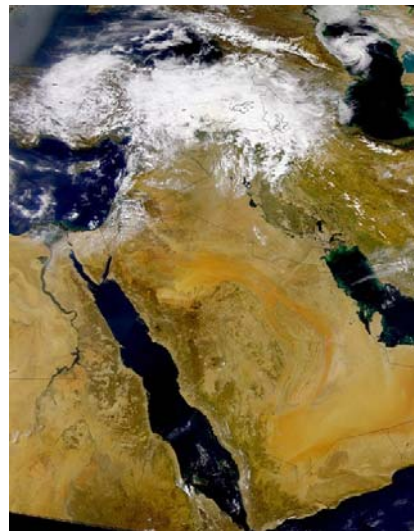
<http://www.passig.com>

מי תהינה המדינות שיובילו בכלכלת המאה ה-21

בימים אלו הולכת ומתעצבת מפת השחקנים הראשיים בכלכלה העולמית של המאה ה-21. מורה נבוכים למהלכים גיאוגרפיים שמאחורי החדשות סביב המתקפה על עיראק.

המלחמה החלה

אם עדיין לא שמתם לב, המלחמה בעיראק כבר החלה. טיפין, טיפין מתחילה לחלחל אצל כולנו התודעה כי זו לא הולכת להיות מלחמת זבנג וגמרנו כפי שהבטיח הנשיא בוש. היא הולכת להיות מלחמה ארוכה, סבוכה ומייגעת. במקביל, מבלי לשים לב, מתרחשים מאחורי החדשות כמה מהלכים גיאוגרפיים אף הם סבוכים ומייגעים אשר יש בכוחם לעצב מחדש את רשימת ה-G8 של המאה ה-21.

להלן מספר מהלכים גיאוגרפיים שנקמים מאחורי הקלעים ומשמעותם ארוכת הטווח. ידיעות על מהלכים אלו לא הובאו כלל לידיעתו של הקורא הישראלי אף [שהתפרסמו](#) במקורות שונים בעולם. העיתונאות הישראלית הייתה עסוקה מדיי בדרמה (!) שמאחורי

העברת התקציב בקריאה ראשונה ובנפילת ממשלת האחדות של שרון.

מלחמה כלכלית

מי שחושב כי איומי המלחמה על עיראק הם רק על רקע כלי הנשק הבלתי קונבנציונליים שמפתח סדאם הוא נאיבי מדיי. הרשו לי להציע סיבה נוספת, שלולא הייתי זהיר הייתי טוען שזו אולי הסיבה העיקרית. האסטרטגים של ארה"ב זיהו כי מהפכה כלכלית עולמית נרקמת מאחורי הקלעים אשר תוצאותיה עלולות להיות הרות אסון מבחינת האינטרסים הכלכליים של ארה"ב וכמה מבני בריתה הקרובים. הם זיהו כי בשנה האחרונה נרקמו בסודי סודות כמה עסקאות נפט עם העיראקים שיכולים לזעזע את יחסי הכוחות בקרב רשימת המדינות המובילות בעולם. המעורבים בעסקאות אלה הם לא אחרים מאשר האירופאים והרוסים.

ים של נפט

בעזרת טכנולוגיות סריקה מתקדמות, זיהו מדינות שונות כי עיראק יושבת על [ים רחב-היקף של נפט גולמי](#). יש הטוענים כי מרבית שטחה של עיראק הוא אדמת מדבר צפה על ים שחור. האסטרטגים זיהו כי בשנתיים האחרונות חברו שני כוחות עולמיים, מנקודות מבט שונות, כדי

ליטול חלק נכבד מאוצר בלום זה. רוסיה, מצד אחד, הדורשת לקבל כ-10 מיליארד דולר חובות משלטונות עיראק מצאה דרך מקורית ליטול את השייך לה ולהרוויח מכך כפל כפליים. בתמורה למחיקת חלק מהחובות הם [חתמו חוזים שמנים](#) מאוד להפקת נפט בכמויות גדולות ברחבי עיראק. במקביל הם מתכננים להגביר את תפוקת הנפט משדות הנפט שבסיביר. האסטרטגים זיהו כי תוכניתם הנסתרת של הרוסים היא לגנוב מסעודיה את הבכורה של יצואנית הנפט הגדולה בעולם, וכי הם מנסים לעטוף את המהלך האסטרטגי שלהם במתק שפתיים של ברית עם ארה"ב בתואנה כי כל כוונתם למגר את כוחם של המדינות החברות באופק ולהוריד את מחיר הנפט בעולם.

אירופה, מצד שני, בעיקר צרפת וגרמניה שאין להם מקורות נפט משלהם, זיהו הזדמנות להניח את ידם על מקורות נפט בלתי נדלים [במחירי מציאה](#). עיראק, בגלל מצוקתה הכלכלית והגיאופוליטית, הסכימה לתת למדינות אלה רשיונות להפיק נפט משדות חדשים במחירי אפס ולו בלבד שיוציאו אותה ממצוקתה. כיום, הסודות הכמוסים ביותר בקהילה העסקית הבינלאומית הם תנאי החוזים שהעיראקים חתמו עם הרוסים, הגרמנים והצרפתים. אף גורם לא מוכן לחשוף את תוכנם אף כי כמה מבעלי המניות של חברות נפט שונות ביקשו שמידע זה יהיה ציבורי -- אך לשווא.

הקליפ נחשפו

במצב עניינים זה לא קשה לראות מדוע רוסיה, צרפת וגרמניה הן המובילות בהתנגדות למתקפה על עיראק. זו כנראה הסיבה מדוע ארה"ב הודיעה במפורש שהיא תתקוף עם ברכתו של האו"ם או בלעדי ברכתו. הרבה תוהים מה היא התבונה מאחורי ההצהרות מהסוג הזה ומדוע מדגישה ארה"ב עובדה זו. סביר להניח כי מעצבי המדיניות האמריקאיים לא מתכננים שארה"ב תיתן ל"קונספירציה" זו להתממש. הם גם רומזים כי בסופו של דבר אחר שהמלחמה תסתיים היא תפקיע את הרשיונות שכבר ניתנו לחברות מערביות שונות וכי היא תחשוף את התנאים של החוזים שנחתמו עם ממשלו של סדאם חוסיין. האמריקנים גם הבהירו בצורות שונות כי הם מתכננים להציב מושל צבאי בעיראק שלאחר המלחמה למשך חמישים שנה לפחות. מיותר לציין מהי המשמעות הכלכלית של ממשל צבאי ומה הם רומזים לכולם באומרים "50 שנה לפחות".

אבל, הבה נברר מדוע גם הסעודים מתנגדים למתקפה על עיראק. לא יכול להיות שהם כל כך דואגים למשטרו של סדאם! גם הם חשפו את המהלך של הרוסים ולא בקלות יוותרו על בכורתם כיצואנית הנפט הגדולה בעולם (30% מצריכת הנפט העולמית). הם מבינים היטב את ההשלכות על הכנסותיהם העתידיות אם רוסיה תכתיב את מחירי השווקים ואם היא תחליט להוזיל את הנפט. הם מוכנים לתמוך בשנוא נפשם שמאיים עליהם פיזית, אף במחיר הפסד של כמה דולרים לחבית.

אלא שהחשש הגדול ביותר של הסעודים הוא שארה"ב תשמוט מידיהם את כל מה שהם השיגו בחמישים השנים האחרונות בכך שהיא תוכל לשלוט בים הנפט של עיראק. מסיבה זו הם מוכנים ללכת אצל הרוסים ולנסות לשכנע אותם שלא לתמוך במתקפה אף בתמורה לאיזשהו דיל עם האמריקאים שחשפו את קלפיהם. אחרת, כיצד אפשר להסביר את המשלחת הכלכלית הגדולה בראשותו של שר הכלכלה הסעודי שנסעה מריאד ב-15 לאוקטובר למוסקבה? מה פתאום שיתוף פעולה כלכלי רחב היקף בימים של צרות פנימיות מתעצמות בתוך סעודיה? אין אלא לומר שהם מנסים לשחד בכסף רב את הרוסים שלא יתמכו בכל צורה בנישולם ממעמד הבכורה שלהם על ידי ארה"ב.

סידור קלפים מחדש

אם אכן הדברים שמאחורי הקלעים מתקרבים להיות מה שתואר כאן אזי צריך להוריד את הכובע בפני האסטרטגים האמריקאים שהצליחו במחשבה בהירה להפוך את מהלכי הקונספירציה הכלכלית הגדולה של תחילת המאה ה-21 לטובתם (כמובן בעזרתו של בן לאדן). אם אין פני הדברים כך, אקווה כי תסכימו לפחות שזה מעניין.

אבל המשחק עדיין לא הסתיים. סביר להניח כי השחקנים יארגנו את עצמם מחדש בחודשים הקרובים לקראת טיבוב המהלכים הבא. דבר אחד כמעט בטוח, יחסי הכוחות שבין ה-G8 עומדים בפני מהפכה. אם ארה"ב תנצח במהלך הצבאי בעיראק היא תצא מעצמה כלכלית גדולה יותר משהיא כיום והיא תוכל להוביל את המין האנושי לקראת ערכים דמוקרטיים ומדעיים מתקדמים יותר -- לפחות במחצית הראשונה של המאה ה-21. אם היא תפסיד או שתירדם בשמירת האינטרסים שלה, המדע והטכנולוגיות של המאה ה-21 יהיו מינוריים ביחס להבטחות. בין אם יפסידו או ירוויחו, לזכותם ייאמר שהם לא אלו שהחלו את המהלך הזה.

הנקודה הישראלית

תוך כדי כתיבת הדברים הללו תהיתי ביני לביני מה עושה מדינת ישראל בנידון. אמרתי לעצמי שלא ייתכן שבמהלכים גיאופוליטיים כאלה ישראל לא תשתתף. והנה לפני ששלחתי את הטור הזה לפרסום העליתי בחכתי מהלך אסטרטגי נוסף שישראל מעורבת בו ישירות ושיש בכוחו לאמת את כל התיאוריה הפרושה בקצרה בטור זה.

ב-30 בספטמבר 2002, נסע ראש ממשלת ישראל, מר אריאל שרון, למספר ימים קצרים למוסקבה כדי לפגוש את הנשיא פוטין "ולשוחח על קשרים כלכליים" בין שתי המדינות. מה הם סגרו שם ביומיים? חודש לאחר מכן מתחילה להיחשף בערוצי תקשורת בעולם העיסקה שנחתמה (או העומדת בפני חתימה) בין שתי המדינות. נראה כי עסקה שכוחה מימי השאה הפרסי עוד בשנת 1968 עומדת לקבל חיים חדשים בעלי השלכות גיאו-

Russian President Vladimir Putin and Israeli Prime Minister Ariel Sharon met in Moscow on Sept. 30, 2002, for talks on the Middle East and ways to build economic and political ties.

כלכליות. ב-1968 חתמה מדינת ישראל על הסכם עם השאה הפרסי דאז להקים קו של צינורות להובלת נפט בין אילת לאשקלון כדי לעקוף את הצורך לעבור בתעלת סואץ. קו הנפט הזה תוכנן לקיבולת של כ-900,000 חביות נפט ליום. מאז נפילת המשטר של השאה ב-1979, קו זה בקושי מזרים נפט.

אם העיסקה הישראלית-רוסית תצא לפועל, קו הנפט הזה יהפוך את ייעודו ויזרים נפט מאשקלון לאילת במקום מאילת לאשקלון. הקו יוכל כנראה להיות מוכן להפעלה כבר בקיץ הקרוב. הרוסים יוכלו מאותו רגע להזרים נפט מעיר הנמל נובורוסיק שבים השחור לארצות אסיה דרך ישראל. מהלך כזה לא רק שיעניק רווחים נאים לכלכלה הישראלית והרוסית שתוכל לספק את כל 280,000 חביות תצרוכת הנפט היומית של ישראל בקלי קלות אלא גם יהווה איום אסטרטגי על עליונותה של ערב הסעודית כספקית הנפט העיקרית לארצות אסיה. כיום, אין לערב הסעודית מתחרים מחוץ ל-11 המדינות החברות ב-OPEC בהובלת נפט לארצות אסיה העשירות משום שאין לארצות שמחוץ לאופ"ק דרך מהירה וזולה לעקוף את ארצות המפרץ. לכשקו הנפט בין אשקלון ואילת יפעל ישתנה מצב עניינים זה לבלי הכר ובפעם הראשונה תהיה לרוסים דרך להעביר נפט (בלי קרטל מאחוריו) בכמויות גדולות לאסיה (כמיליון חביות ליום). מהלך כזה יוביל באופן מיידי להוזלת הנפט בעולם. היום ארצות אופ"ק לוקחות מארצות אסיה עוד כ-3 דולר לחבית בגלל המונופול שיש להן על מסלולי האספקה. זה ודאי ייפסק מיד. רוסיה מקווה שתוך כמה שנים, אחר שיונחו קוים נוספים שעוקפים את המפרץ הפרסי ממזרח, יכולת הייצוא שלה תגדל ל-2 מליון חביות ליום. והנה לכם עוד מהלך שישנה את יחסי הכוחות של ספקיות הנפט בעתיד.